

TRGOVSKA TRŽIŠČA

Licejska knjižnica

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 6. novembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 132.

Razmere na okrajni cesti Rakek-Prezid.

Okrajna cesta med Rakekom in Prezidom je v skrajno desolatnem stanu, tako da predstavlja ne samo oviro, ampak pravno nevarnost za naše voznike. Cesto je upravljala do lanskega leta enoten cestni odbor, lansko leto se je pa izvršila delitev odbora v dva samostojna odbora, na cerkniškega in na loškega. Prvi upravlja cesto od Rakeka približno do Grahovega in drugi od tu naprej do hrvaške meje pri Prezidu.

Kritje potreb se izvršuje z dokladami na direktne davke, a večji del tudi s prispevki za izredno uporabo cest na podlagi § 22. cestnega zakona. V smislu tega paragrafa pobira cerkniški odbor izredni prispevek v višini 50 Din od 10 tonskega voza, dočim dobiva loški odbor pri mnogo daljši progii cest le znesek 35 Din od 10 tonskega voza.

Pobiranje prispevkov se vrši na način, da daje železnica o izvoženem blagu potom gradbene direkcije seznam izvoznikov. Nekateri trgovci plačujejo te prispevke tudi pavšalno.

Ker so ti seznanili posebno za loški cestni odbor zelo problematične vrednosti, je malo trgovcev, da bi odmerjene zneske brez vsakega ugovora plačali, oziroma so ti prispevki za dolgo dobo v zaostanku. Tako ima samo cerkniški odbor nekako okrog 100.000 Din neizterjanih prispevkov. Iz tega je razvidno, da je brezhibno funkcioniranje cestne uprave neizvedljivo.

Nastane pa vprašanje, kdo nosi krivdo na takih razmerah? Vzrokov je več. Ne najmanjši je gotovo nezaupanje do cestne uprave, pomanjkanje gotovine, nenakomerna razdelitev prispevkov, nakup lesa franko postaja itd. Da je porazdelitev prispevkov odmerjena nenakomerno, se vidi že iz tega, da se od nekaterih pobira pavšalno od drugih pa po vsotah, kakor se pač kdo z upravo dogovori.

Gradbena direkcija je svoječasno odločila, da je vsak trgovec tudi pri franko nakupu zavezan plačati prispevke ravnatko kot vsak drugi trgovec. Če je tako stališče pravilno, o tem ne bomo tu razpravljali, pripomniti pa moramo, da se skušajo trgovci običajno tem prispevkom izogniti na ta način, da naredijo pri franko nakupu s prodajalci pogodbe, da ti nosisijo vsa bremena za cesto. Tako dobi cestni odbor pri terjatvi izrednih prispevkov od takih trgovcev odgovor, da teh prispevkov ne plača, pač pa, da dá cestni upravi na razpolago imena vseh onih prodajalcev, ki so se zavezali stroške cestnih doklad plačati. Cestnemu odboru pa pri tej organizaciji ni mogoče po 10—12 voznikov terjati za odpadle prispevke in to za vsaki vagon posebej.

Vendar ima pri izterjevanju cerkniški odbor vsaj malo možnosti kontrole, ker ta odbor pobira prispevke enostavno od vseh nakladalcev.

Toda v mnogo manj ugodnih razmerah je pa cestni odbor v Ložu. Ta odbor dobi pri terjatvah prispevkov denar le od domačih trgovcev ter nekaterih zunanjih, velika večina se jih pa enostavno izogovarja, da niso lesa kupili v delokrogu loškega cestnega odbora. Kontrolo voditi je sedaj popolnoma izključeno in na ta način dela ta odbor še z večjo težavo in je položaj baš sedaj obupen. Od strani interesentov, kakor tudi od strani cestnih odbornikov se je že večkrat razpravljalo, kako temu odpomoči, prišlo se je do konkretnih predlogov, kateri so se odposlali gradbeni direkciji kot pristojni oblasti. Predlogi so obstojali v glavnem v tem, da se prepove vožnja z vozovi, ki imajo platišča samo po 32 mm široka, da se prepove pri sedanji širini platišč nakladanje čez težo 1700

kilogr.; da se mesto ozkih platišč upelejejo platišča s širino najmanj 85 mm, da ustanovi 2 mitnice in to za loški okraj v Grahovem in za cerkniški okraj pa na Rakeku. Gradbena direkcija pa stoji na stališču, da je uvedba mitnic za sedanje razmere prestopropitna, pač pa vedno stoje nekateri gospodje na stališču, da je kuluk za sedanji čas za vzdrževanje cest najbolj primeren. Mnenja smo pa, da bomo mi v okraju starokopitnost mitnic brez posebnih bolečin prenesli.

Zakaj se je pa naenkrat prišlo na idejo mitnic? Prispevki za izredno uporabo ceste se pobirajo v prvi vrsti od blaga, katero se na postaji Rakek natovori in raztovori. Kljub temu, da se dobe od strani železnice potom gradbene direkcije seznanili interesentov, prispevkom podvrženih, ne morejo postati še isti mesec oziroma drugi mesec likvidni, ker pošiljanje terjatev od strani cestnega odbora in nakazilo denarja traja precejšen čas. Ves ostali les pa, katerega se na Rakek pripelje in se ga tam vskladišči (takega lesa je na Rakeku vskladiščenega kakih 1200 vagonov), je pa do utovarjanja brez vsakih cestnih doklad, kljub temu, da je bila cesta 3 do 4 mesece prej uporabljena. Če bi pa obstojale mitnice bi bila denarna sredstva dnevno likvidna, kar znači pri sedanjem pomanjkanju gotovine za cestno upravo neprecenljivo korist.

Mitnica bi bila v prvi vrsti izredne koristi za loški cestni odbor, ker je ta z ozirom na dolgotrajne proge pri sedanjih cestnih prispevkih v primeru s cerkniškim odborom zelo prikrajšan. Pri skoro trikratni dolgotrajnosti cest dobi od 10 tonskega vagona samo znesek 35 Din, dočim dobi cerkniški odbor znesek 50 Din. Loški odbor je pa prikrajšan tudi še radi tega, ker se mnogo trgovcev, ki niso iz tega okraja, odtegne plačilo vsled pomanjkljive evidence in pa vsled tega, ker posestniki in lastniki gozdov v Blokah in v Loškem potoku, ne prodajajo lesa trgovcem v zaledju, ampak izvozijo ta les v Grahovo, Martinjak, Cerknico in Rakek, ter ga tam prodajo. Nekateri trgovci plačajo sicer tudi za ta les prispevke za cesto v loškem okraju, vendar se pa precejšen del prometa izgubi in se lahko trdi, da se najmanj ¼ celokupnega prometa iz tega okraja odtegne prispevkom. Te okoliščine so v prvi vrsti glavni povod, da niso za uvedbo mitnic samo lesni trgovci, ampak tudi vsi cestni odborniki.

Nastane pa vprašanje, če bi se z uvedbo mitnic dosegel zaželjeni uspeh, če morda vsa naprava ne bi preveč stala, pogledimo kratko kalkulacijo:

Posloplji za mitnici v Grahovem in na Rakeku že obstojati. Stroški restavriranja prvo leto naj se računajo z 15.000 Din, potrebna naprava zatvornice 2000 Din, plača dvema miniarjema (po 12 tisoč dinarjev) 24.000 Din, razsvetljava, drva 3000 Din, razni drugi upravni stroški, tiskovine itd. 5000 Din. Torej bi znašali celotni stroški prvega leta 49.000 Din.

Dohodki bi bili naslednji:

200 dni v letu po 100 voz dnevno (od voza po 5 Din) da letno 100.000 Din, 200 dni letno po 50 lahkih voz (od voza 1.50 Din) 15.000 Din. Torej bi znašali dohodki samo pri tako nizki tarifi 115.000 Din. Če odbijemo od teh dohodkov stroške v prvem letu, bi znašal že v tem letu prebitok samo od mitnice (ene) v letu 67.000 Din. Iz tega računa je razvidno, da bi bila rentabilnita mitnica osigurana in bi bile mitnice že pri nizko nastavljenih tarifah dober vir dohodkov. Največja korist pa bi obstojala v tem, da bi bil denar vedno na razpolago v delnih zneskih. Če pa k tem dohodkom prištejemo, da bi morali vsaj prehodno še ostati izredni prispevki v

enaki višini kot dosedaj, bo vsakdo moral uvideti, da bi cestni odbori lahko ceste spravili v dobro stanje.

Da so pa ceste vedno v slabšem stanju, so krive v prvi vrsti oblasti same, ker izdajajo ob vsakem vremenu druge odredbe in odloke, kateri se pa od nikogar ne izvajajo. Proti uvedbi kuluka je pri nas vsak človek, dočim proti uvedbi mitnic ne bi bilo nikakega odpora. Te zahteve tudi oblasti ne bi smele prezreti. Zadeva je postala pereča in apeliramo na vse merodajne kroge, da predloge, podane od strani raznih korporacij, vsaj deloma uvažujejo, dokler je še čas, kajti, ako se bo odlašalo, bo voz cestne uprave vtonil v blatu.

Apeliramo na gradbeno direkcijo, da vzame zadevo v svoje roke, da skliče anketo vseh prizadetih krogov, cestnih odborov, ter skuša s sporazumnim delom omogočiti restavracijo te v vseh oziirih važne okrajne ceste. Zahteva vseh prizadetih krogov je, da se ustanovi mitnica, če za to ustanovo ni zakona, naj se ga na podlagi starih predpisov predlaga nanovo v zakonjenje. Istotako zahtevajo gospodarski krogi, da se cestni odbori, ki poslujejo že čez 10 let, razpuste ter se nanovo razpišejo volitve. Prizadeti gospodarski krogi morajo dobiti v njih bremenom primerno zastopstvo. Upamo, da ne bo ostal ta apel glas upjočega v puščavi!

Izgleidi za naš izvoz v Egipt.

Pred kratkim je poslal naš generalni konzulat v Kairi zunanjemu ministrstvu zanimivo poročilo o kupčijskih prilikah v Egiptu. Glasom tega poročila je naša izvozna trgovina v Egiptu precej neznatna, kar kaže n. pr. sledeča primera z izvozom Rumunije:

Leta 1923. se je iz naše države v Egipt izvozilo blaga v skupni vrednosti 187.202.80 egipt. lir, leta 1924. pa v prvih šestih mesecih za 123.863 egipt. lir. V istem času se je uvozilo iz Rumunije in sicer v letu 1923. za 1.026.605 egipt. lir, v prvih šestih mesecih leta 1924. pa za 416.764 egipt. lir. Pri tem ne prihaja v poštev izvoz nafte in drugih petrolejskih proizvodov, temveč samo ono blago, katero tudi naša država more izvažati, to je gradbeni les, živina, žito, moka in sadje. Tako se je na primer izvozilo živine iz naše kraljevine v Egipt 93 komadov, iz Rumunije nič, ječmena iz naše kraljevine nič, iz Rumunije 3.285.000 kg, fižola iz Jugoslavije nič, iz Rumunije v prvem polletju 1923 78.000, v prvem polletju 1924 pa 13.000 kg, moke od nas nič, iz Rumunije v prvem polletju 1923 102.000, 1924 pa 17.000 kg, češpelj v prvem polletju 1923 iz Jugoslavije 12.000, iz Rumunije pa 72.000, orehov iz naše države nič, iz Rumunije pa v istem razdobju 1923 119.000, leta 1924. pa 183.000 kg, raznih semen iz naše kraljevine nič, iz Rumunije pa v istem razdobju 1923 102.000, odnosno leta 1924. 294.000 kg, lesa iz naše države v prvem polletju 1923 5000 m³, leta 1924. pa 23.000 m³, dočim iz Rumunije v istem razdobju 110.000, odnosno 104.000 m³; našega cementa v prvem polletju 1923 18.016.000 kg in 1924 27.102.000 kg, iz Rumunije nič, eternita iz kraljevine SHS v prvem polletju 1923 39.000 kg, v letu 1924. pa 163.000 kg, dočim iz Rumunije nič.

Izvoz Rumunije je bil znatno večji od našega, in sicer v letu 1923. za 889.223 egiptovskih lir, v letu 1924 do konca meseca junija pa za 292.901 egipt. lir. Rumunija je uvozila v Egipt več gradbenega lesa, ječmena, moke, sliv in orehov ter raznih

semen, mi pa smo jo nadkrilili samo v pogledu cementa, eternita in živine, vendar pri zadnjih dveh predmetih v zelo neznatni meri. Rumunska državna plovba ima dva tovorna broda (cargo), ki enkrat na mesec odhajata iz Galaca v Aleksandrijo, tako da je na tej liniji vsakih 15 dni po en brod. Razen tega vozi rumunski potniški brod »Romanita« vsake tri tedne direktno iz Konstance v Jaffo in v Aleksandrijo potnike in blago. Naravno je, da rumunsko državno brodarstvo ne krije vedno stroškov teh linij, toda zasluži se na drugi strani in ustvarjajo se nova tržišča.

Ako bi imeli sredstva za nagel in reden promet, bi z ozirom na cene in kvaliteto blaga mogli tudi mi zelo mnogo zaslužiti na egiptovskih tržiščih.

Po mnenju generalnega konzulata bi se dosegel večji razvoj naše izvozne trgovine v egiptovskih krajih, ako bi se ukrenilo sledeče:

Organizirati bi bilo treba našo trgovino z Egiptom na veliki bazi, to je, da se osnuje velika družba z močnim kapitalom, ki bi vzela ves izvoz v svoje roke. Na ta način bi se dalo delati z velikim uspehom ter konkurirati tuji trgovini. Po dosedanjem načinu, ko je tuintam kak naš mali trgovec, ali kak tukajšnji domačin pripeljal malo količino blaga, na primer gradbenega lesa, cementa, predelane mesa, živine, sira, sadja itd., pa je bil uspeh neznaten ali sploh nikakršen.

Močna izvozna organizacija bi imela tu svoje ljudi, ki bi proučevali potrebe in okolnosti tukajšnjega trga in bi po njih uravnavali dovoz blaga. Imela bi svoja lastna skladišča, kjer bi se došlo blago takoj vskladiščilo in moglo zadrževati toliko časa, kolikor bi bilo potrebno, da bi se dosegle boljše cene. Na ta način bi se izognila podcenjevanju domačih trgovcev, kakor se to vrši sedaj od strani egiptovskih karteliranih kupcev. Če kak naš trgovec danes pripelje neko količino blaga, ga mora takoj razložiti z ladje, in ker nima skladišča, kjer bi blago spravil, je prisiljen, da sprejme one cene, ki mu jih nudijo brezvestni kupci.

Izguba pa je še občutnejša, kadar gre za velike količine prostorninsko obsežnega blaga, kakor na primer gradbenega lesa. Brez vskladiščenja se ne more dobiti primerne cene. Uporabljati tuja skladišča bi bilo še slabše, ker bi ležarina in drugi stroški absorbirali skoraj ves dobiček.

Drugo, kar bi bilo treba organizirati, bi bila upostavitve redne plovbe naših ladij iz kake ugodno ležeče luke na Jadrano ali iz Soluna v Aleksandrijo. Ta plovdba bi se imela vršiti vsaj dvakrat na mesec, če ne vsakih 10 dni ali vsak teden. Mogla bi biti mešana, to je potniška in blagovna. Na ta način bi se nudila trgovskemu svetu v Egiptu možnost, da perijodično in redno dobiva potrebno blago iz naše kraljevine in to bi povzročilo, da bi se tudi v večji meri interesiral za naše proizvode.

Tudi bi se moglo računati na precejšen tujski promet med Egiptom in našimi lukami. Dočim bi naši potniki posečali letno v velikem številu egiptovsko obalo, bi Egipčani hodili preko naših luk v notranjost Srednje Evrope na letovišča. Ako bi se redna udobna in nepredraga potniška prevozna sredstva bila vezala v naši luki z naglimi in udobnimi železniškimi zvezami, ki bi šle v razne smeri, bi velik del potnikov, ki danes mora čakati po nekaj tednov v Marseillu,

Genovi ali Trstu, da dobi prostor, porabilo našo linijo. Razume se samo ob sebi, da bi v tem primeru prirodne lepote naše kraljevine bile bolj poznane in bi privabile velik del posetnikov tudi v naše kraje.

Potrebno bi dalje bilo, da se postavi v Egiptu strokovno izobraženo osebo za našega trgovskega ekspozenta (attaché commercial), ki bi stalno bival v Aleksandriji, ki je največje uvozno tržišče za Egipt. Ker se v tem mestu nahajajo največje uvozne tvrdke, bi ta naš organ stopil v ožji stik s trgovskim svetom, kar bi bilo za našo trgovino izredne koristi. Pripomniti je tu, da je pred kratkim Rumunija svojega trgovskega atašēja iz Aten prestavila v Aleksandrijo.

Generalni konzulat v Kairu pri najboljši volji ne more delati uspešno v korist razvitka naših trgovskih odnosov z Egiptom. Kairo je kot prestolnica politični, a ne ekonomski center. Najvažnejši trgovski mesti Egipta sta Aleksandrija in Port Said. Za uvoz je posebno važno prvo mesto. Tam se nahajajo velike uvozne in izvozne tvrdke kakor tudi glavne agencije vseh svetovnih bank. V Kairu nasprotno se nahajajo samo nekatere filijalke, ki se bavijo bolj s prejemanjem naročil za preskrbo potreb Kaira in njegove najbližje okolice. Ondi je zelo mnogo lepih podjetij za prodajo manufakturnega in modnega blaga na drobno. Za velike transakcije en gros, kakor tudi za uvoz na veliko tako lesa, kolonijalnega blaga in raznega pa je važna le Aleksandrija in Port Said. Borza v Aleksandriji daje ton velikim kupčijam. Kadar se kaka naša trgovska zbornica ali tvrdka obrne na naš egiptovski konzulat za kakšno informacijo, se mora ta obrniti v Aleksandrijo. Ker pa ni na licu mesta, ne more vedno preizkusiti točnosti dobljenih izvestij, temveč jih mora sprejeti, kakršne so.

Ker se veliki uvozniki in izvozniki nahajajo v Aleksandriji in Port Saidu, je naravno, da naš generalni konzulat, ki ima sedež v Kairu, ni mogel stopiti v ožje stike in poznanstvo s temi trgovci. Vse tuje države imajo svoje konzulate ali konzularne agencije po vseh važnih mestih. Razen tega imajo Velika Britanija, Francija, Italija in Grška svoje trgovske komore in trgovske ekspoziture. V Kairu ima vsaka država razen poslanstva tudi konzulat, ki se bavi s popolnoma administrativnimi sodnimi posli. Madžarska, Bolgarska in Portugalska nimajo v Kairu ničesar, pač pa se v Aleksandriji nahajajo njihovi generalni konzulati.

Kakor razvidimo iz tega poročila, bi mogel biti Egipt za naše izvoznike, pa tudi za uvoznike velikega pomena, ako bi se zunanje trgovina z Egiptom primerno organizirala, uvedla redna plovdba med našimi in egiptovskimi lukami in če bi se dobro organiziralo naše trgovsko zastopstvo v Aleksandriji, odnosno v Port Saidu.

Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote.

III. a) Sestava razsodišča, izvolitev razsodnikov in doba njih mandata.

Kolegij razsodnikov sestoji iz predsednika, 16 članov uprave in 16 izvoljenih razsodnikov, ki so borzni člani. Število izvoljenih razsodnikov sme borzni svet pomnožiti ali zmanjšati. Če ne bi bil kolegij ali imenik izvoljenih razsodnikov v kateremkoli času popoln, ker so nekateri razsodniki umrli, izstopili ali so začasno zadržani, ne utemeljuje to govora zoper sestavo poedinega razsodišča ali zoper izrečeno sodbo (§ 7.).

Razsodniška služba je častna in brezplačna (§ 8.).

Aktivno volilno pravico ima vsak borzni član, ki je državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izvoljen sme biti (izvzemši borzne posrednike in njih pomočnike) vsak borzni član,

a) ki je imel dve leti letno borzno izkaznico in jo ob času volitev še ima, ali

b) ki je bil poslednji dve leti vpisan v trgovinski register ljubljanskega deželne sodišča kot imetnik, družbenik ali prokurist firme, protokolarane pri deželnem sodišču v Ljubljani, ali

c) ki je upravičen samostojno ali kolektivno podpisovati firmo delniške družbe, katere delnice, ali kreditnega zavoda zadolžnice (obligacije) so kotirane na ljubljanski borzi.

Razsodniki so izvoljeni za triletno dobo. Ponovna izvolitev je dopustna.

Volitve razpiše borzni svet; vrše se po istih pravilih, kakor za borzni svet in se izid volitev razglasi na objavnih deskah na borzi (§ 9.). Volitve so tajne, in sicer z listami, ki jih imajo volilci osebno izročiti volilni komisij. Za izvoljenega se smatra oni, ki je dobil relativno večino (t. j. največ) oddanih glasov. Ob enakem številu glasov odloči žreb (§ 39., zadnji stavek, § 50. borznih pravil, Uradni list št. 262-1923. — Napačen je citat §§ 18. in 19.).

Če v dobi med rednimi glavnimi zbori ena tretjina ali še več izvoljenih sodnikov odstopi ali se njena mesta izpraznijo kako drugače ali če sklene v takem času borzni svet, da naj se število razsodnikov pomnoži, se morajo izvesti naknadne ali dopolnilne volitve na izrednem občnem zboru, ki ga je sklicati najkasneje šest tednov po tem, ko se je število izvoljenih razsodnikov znižalo pod dve tretjini ali ko je postal sklep borznega sveta, da naj se število razsodnikov pomnoži, pravomočen. Mandat nadomestno izvoljenih razsodnikov traja do časa, do katerega bi trajala poslovna doba tistega, na čigar mesto je bil izvoljen novi razsodnik; če pa se število razsodnikov zviša, traja mandat izvoljenega razsodnika do naslednjega rednega občnega zbora (§ 10.).

Mandat razsodnika, ki je borzni član, mine: 1. s potekom funkcijske dobe; 2. z izgubo njegove pasivne volilne pravice; 3. z izgubo državljanstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Razen tega sme izreči kolegij razsodnikov, da je izgubil razsodnikov mandat svojo moč: a) zaradi težke kršitve mandatarnih dolžnosti ali jemanja daril; b) zaradi neopravičene zamude ali zanemarjanja dotičnih funkcij; c) zaradi nedvomno pristranskega postopanja.

Ta sklep je veljaven samo, če je prisostvovalo sklepanju polovico razsodnikov in so glasovale tri četrtine prisotnih razsodnikov za izgubo mandata. Vrh tega mora sklep odobriti borzni svet (§ 11.).

Kolegij razsodnikov izvoli izmed sebe predsednika in podpredsednika. Za pravilno volitev je treba, da se je udeležita vsaj dve tretjini razsodnikov. Izvoljen je, kdor dobi absolutno večino glasov prisotnih razsodnikov. Voli se po listkih.

Predsednik mora skrbeti, da je vedno na razpolago zadosti razsodnikov za sestavo poedinih razsodišč. Predsednik sklicuje seje kolegija razsodnikov, če je treba sklepati o predlogih, da naj se število razsodnikov pomnoži ali zmanjša, ali o stvareh, ki se tičejo kolegija razsodnikov samega ali njega organizacije in poslovanja, ali če je treba izreči mnenje o uzancah na borzi itd.

Če je predsednik zadržan, ga nadomešča podpredsednik (§ 12.).

Kolegij sklepa po določilu § 11., tretjem odstavku (§ 13.).

Nečlani borze imajo pravico, imenovati za razsodnike osebe, ki niso borzni člani. V tem primeru pa so vezani na izbero oseb, ki jih je po ministrski naredbi z dne 11. februarja 1896, drž. zak. št. 28., sprejela trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani v imenik dotičnih razsodnikov. Ta imenik se mora razobesiti pri razsodišču in na borzi ter razglasiti v »Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti«. Enako je treba objaviti naknadne izpremembe v tem imeniku. Prvi imenik je objavljen v Ur. l. l. 1923., stran 570.

Število razsodnikov, vpisanih v ta imenik, znaša 12 in ne sme biti nikdar manjše. Če se izprazni eno tako mesto, je treba ukrenti njegovo popolnitev po določilih zgoraj navedene ministrske naredbe.

Ti razsodniki niso člani kolegija razsodnikov, sicer pa se udeležujejo sej kolegija z odločilnim glasom in stvareh, ki so občega pomena in se ne tičejo samega kolegija (§ 14.).

(Konca sledi.)

Poljska in Turška.

Beograjski »Trgovinski Glasnik« priobčuje o odnosajih med Poljsko in Turško nastopno poročilo prof. Ilešiča, ki bo brez dvoma zanimalo tudi naše gospodarske kroge:

»V 17. stoletju so se Poljaki mnogo vojskovali s Turki. Jugoslovani so takrat stavljali vse svoje nade na veliko slovansko severno državo. To dokazuje epopeja Gunduličevega »Osmana«. A ko je padla vojna slava turška in je nastopila Rusija s svojimi carigradskimi aspiracijami, so se odnosaji izpremenili. Tedanja nemška vlada (na ruskem prestolu je bila takrat Nemka Katarina II.) je začela deliti Poljsko. S tem se je izvršil zločin, ki se je maščeval nad Evropo. Edino Turška ni priznala delitve Poljske. To je na poseben način pokazal sultan, ko je odredil, da se pripravi pri svečanih sprejemih stol tudi za poljskega poslanika in je pred vsimi vsakokrat vprašal, kje je poslanik poljski. Dvorjani so mu na njegova vprašanja morali odgovarjati, da je zadržan.

Po svetovni vojni, ko se je ustanovila nova Poljska in nova Kemalova Turška, ti dve državi nista imeli nasprotnih interesov. Poljski je pretila nevarnost od boljševikov. Turška je trenutno, ko je imela opraviti z Grki, paktirala z Moskvo, a ji je takoj pokazala hrbet, ko je uredila grško vprašanje. Ponovno se obnavljajo spomini in zveze iz časov velikega Poljaka Mickieviča in drugih poljskih emigrantov, ki so v 20. stoletju našli zavetje v Carigradu. Poljska in Turška obnavljata diplomatske stike. Poljska ima svojega poslanika v Angori, Turška pa svojega izza nekaterih mesecev v Varšavi.

A še drugi stiki se pojavljajo, ki naj čim bolj krepke odnošaje med obema državama. Nedavno so posetili Poljsko turški časnikarji in oficirska misija. Poljska je zopet od svoje strani priredila v Carigradu industrijsko razstavo. Iz Poljske je nad 600 oseb obiskalo to razstavo; med njimi so bili časnikarji, trgovci, akademiki itd. Da okrepe medsebojne odnošaje, so Poljska in Turška sklenili v Lozani prijateljski sporazum in trgovsko pogodbo. Z razstavo je napravljen prvi praktični korak v gospodarskih odnosajih med obema državama. Z njo se je Poljska prvokrat dotaknila točke in pota v bližnji Vztek. Dosedaj so bili trgovski odnosaji med Poljsko in Turško jako malenkostni. V l. 1922. je Poljska izvozila na Turško v celem letu za 4 milijone zlotov (50 milijonov dinarjev) blaga, a Turčija je izvozila na Poljsko le za poldrug milijon blaga. Vendar ima Turška za Poljsko jako dragocene sirovine, na primer bombaž, a Poljska ima bogato industrijo, ki bo dobrodošla Turški in drugim sosednjim državam na Vztku. To je za Poljsko jako važna zadeva. Prejšnja bogata poljska industrija je imela odjemalce v Rusiji, kateri je politično pripadala. Danes se boljševiška Moskva veže — preko Poljske — z Nemci. Vsekakor je v interesu Slovanov, da se slovanska država pojavlja na onem svetovnem tržišču, katero so si hoteli za sebe obdržati Nemci.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Donački gori pri Rogatcu se izdeluje na leto približno 500 do 600 parov mlinskih kamnov kot izdelek hišne industrije od strani kmetov. Ka-

menje se izdeluje v širini 0.40 do 1.20 m.

Umetne mlinske kamne izdeluje iz cementa tovarna cementa v Beočinu.

Kakor vidimo iz povedanega, se obdelava našega kamenja nahaja večinoma v rokah hišne industrije v krajih, v katerih ni niti modernega prometa, niti modernega dela. Potrebno bi bilo, da se vsak kamenolom preišče in vse stori, da se v onih, ki imajo predpogoje za uspevanje, omogoči moderno delo poleti in pozimi. Imamo izvrstno kamenje, ki bi pri moderni obdelavi popolnoma moglo onemogočiti uvoz tujega kamenja, pa naj bo to francosko ali katerokoli. Možno bi bilo tudi naše kamenje izvažati za vse vrste mletja.

Sedaj bi bilo za to industrijsko stroko treba, da se ji pomaga napraviti dobre ceste do kamenolomov, pomagati ji, da očisti kamenolome, organizirati domače delavce v prodajne zadruge in omogočiti šolanje v kamenoseških šolah ter jim pomagati, da si zgrade moderne delavnice, v katerih bi mogli delati tudi pozimi.

* * *

Brusi za kose se izdelujejo v Srbiji v vasi Kopačinci, okrožje vranjsko, za potrebo tega okrožja. Bruse iz pregrad kmetje iz valjevskega okrožja in jih prodajali veletrgovcem z železnino. V vasi Vašat (okrožje tikveško) izdelujejo vsi kmetje bruse in osle in jih prodajajo v Prilepu, Bitolju in Kavadarcih; bruse izdelujejo tudi kmetje v Belih Vodah (okrožje kruševačko).

ščenca so prinašali pred vojno v Beočinu. Brusi se izdelujejo v bližini Gospića (v Liki) za lokalno potrebo.

V Rogatcu (Slovenija) se bavi z izdelovanjem brusov Karol Jelovšek. Izdeluje jih na leto 10 do 15 vagonov. Zaposluje 15 do 20 delavcev.

V Rogatcu izdeluje bruse še Josip Planinec, ki pričinja z delom aprila, jena pa septembra vsakega leta.

V Dobovencu na meji Hrvatske in Slavonije se nahaja I. jugoslovanska industrija kamenja za brušenje Plevček in drug. Izdeluje bruse za kose in druge bruse v premeru od 16 do 250 cm, debele od 4 do 45 cm. Sedaj producira približno 150 vagonov na leto, dočim je v položaju, ako bi bilo potrebno, izdelati do 500 vagonov. Izdelke prodaja v tuzemstvu, jih pa tudi izvažuje v Avstrijo, Rusijo, Turčijo in Rumunijo. Z našimi izdelki konkurira bavarska brusilna industrija, vendar so njeni izdelki slabše kvalitete.

V okolici Dobovenca izdelujejo kmetje bruse tudi na domu (hišna industrija). Treba bi jih bilo organizirati v zadrugo, kamenolome očistiti, oziroma pomagati jim, da jih očistijo, napraviti pota in podaljšati železnico od Rogatca do Krapine. Z železnico bi bilo krajem med Rogatcem in Krapino gospodarsko jako pomagano.

Brusilni kamen se nahaja tudi na drugih krajih, ki nimajo zadostnih komunikacij. Čim se jim napravijo komunikacije, se bo mogla v naši državi v izdatnejšem obsegu razviti brusilna industrija.

Umetnokamene bruse iz cementa in peska izdeluje vdova Jakoba Gutmana v Vel. Bečkereku.

V Mariboru izdeluje Franc Svati, tvornica umetnega kamenja za ostrenje in gladenje: gladilne bruse za brivce in za kirurške instrumente, gladilce za orodje itd., na leto približno 100.000, ostril za kose približno 200.000 na leto in ostrila za poliranje nohtov. Izdelki so prvostinski in uživajo evropski sloves. Tvornica ima plinov motor, dva mlina z valjarji, šest stiskalnic, osem strojev za brušenje, stroje za svetlo gladenje in več drugih strojev. Zaposluje 40 oseb. Izdelke prodaja na Češkoslovaško, v Avstrijo, Ameriko in Nemčijo, precej jih prodaja pa tudi v tuzemstvu.

Upamo, da se bo ta industrija umetnega kamenja razvila tako, da bo pokrivala domačo potrebo, posebno kolikor pridejo v poštev brusi za kose.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

JUBILEJ LJUBLJANSKE TRGOV- SKE TVRDKE.

Sirokoznanja ljubljanska tvrdka I. C. Mayer je praznovala dne 1. t. m. svoj devetdesetletni jubilej obstoja. Je to jubilej, ki ne služi samo v čast in ponos tvrdki sami, ampak naši trgovini sploh. Tvrdka I. C. Mayer je bila vpisana v trgovskosodni register že 1. novembra 1834. leta in si je tekom svojega devetdesetletnega poslovanja pridobila izreden sloves tako med našim trgovstvom, kakor tudi v krogih kupujočega občinstva. Reel-nost in solidnost, ti dve kardinalni na-čeli trgovskega poslovanja si je osvo-žila tvrdka že pri osnovanju, držala se jih je tudi vedno pozneje, tekom dolgih let svojega obstoja do danes. Osnovano po ljudeh širokega obzorja, komercialno najboljše vzgojenih, se je podjetje najlepše razvijalo in spada danes med naše najbolj ugledne tvrd-ke, katero smemo po pravici postaviti za vzor solidnih, poštenih in reelnih tvrdk.

K izrednemu jubileju izražamo last-niku tvrdke gospodu Emmériku Mayerju naše najiskrenejše čestit-ke z željo, da bi se tvrdka tudi v bo-doče najuspešnejše razvijala sebi v korist, slovenski trgovini v ponos!

Organizacija veletrgovcev v Bosni. — Pred kratkim so se sestali v Sarajevu veletrgovci iz Bosne, da določijo enot-ne cene za predmete, katere prodajajo. Na sestanku se je dalje dogovorilo, da veletrgovci blago, katero morajo sami takoj plačati, ne prodajajo na kredit, ampak edino le proti takojšnjemu pla-tilu. Za sklepanje o točkah, glede ka-terih se niso mogli zediniti, se vrši v kratkem ponoven sestanek.

O krošnjarstvu v Mariboru. Mesto Ma-ribor, ki je obmejno mesto, se zdi kroš-rijem najbolj ugodno za njihovo obrt. To se vidi iz tega, da vsi opomini nič ne pomagajo, da se merodajne oblasti brz-kone tudi malo zanimajo za to, da bi krošnjarstvo v Mariboru zmanjšali, kajti tu ni krošnjarjev vedno manj in manj, temveč nasprotno vedno več in več in povrh tega prihajajo še vedno in vedno novi, dosedaj povsem nepoznani kroš-njarji. Ravno sedaj lahko vidiš čisto no-ve krošnjarje tavati po Mariboru, po ma-riborskih gostilnah in kavarnah, kjer kolikor toliko škodujejo mariborskim tr-govcem. Kakor se vidi, ne pomaga vse križanje po časopisih, vsi protestni sho-di proti krošnjarstvu prav nič, ker obla-sti očitno ne store prav nič proti temu. Kako pa delajo ti krošnjarji? Pelje se navadno po eden na Dunaj in kupi tam vsaki »šund« za sebe kakor tudi za svo-je tovariše, se pripelje z Dunaja do Ma-ribora ali, kar je večidel, do Špilja; od- tam spravi stvari na nedopusten način v Maribor, jih razdeli svojim tovarišem, kateri potem prodajajo ta »šund« za iz-vrstno, izvorno ali pristno blago in tako škodujejo trgovcem, pa tudi odjemalcem, ker kupijo vendar le slabo blago.

Društvo trgovskih potnikov in zastop-nikov za Slovenijo v Ljubljani je zapo-čelo na podlagi od vlade odobrenih pra-vil akcijo, da se onemogoči postati tr-govski potnik ali zastopnik vsakomur, ki se ni trgovine izučil ali pa še nima najmanjše odgovarjajoče trgovske stro-kovne izobrazbe, t. j. dvorazredne tr-govske šole. Enako hoče društvo one-mogočiti izvrševanje posla kot trgovski potnik ali zastopnik vsem onim, ki so ali bi svoj položaj kakorkoli v škodo tr-govine izkoriščali. Upamo, da oni tr-govci in še v večji meri industrialci, ki so nastavili netrgovske ljudi kot trgo-ške potnike ali zastopnike, iste čimprej odpuste in nadomeste s takimi, ki so trgovsko strokovno zadostno izobraženi.

Nezaposleni trgovski potniki kakor tudi trgovski zastopniki, ki iščejo za-stopstva, naj prijavijo svoje naslove in želje pisмено ali ustmeno pri »Društvu trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani«, Gradišče 17-I.

Moratorije. Te dni je »Prager Presse« priobčila vest, da se je trgovska in obrt-niška zbornica v Zagrebu izjavila za urveljavljenje moratorija. Češkoslovaško

poslaništvo v Beogradu uradno ugotavlja, da je bilo uredništvo mistifikovano in je to poročilo na uradnih mestih in v češkoslovaških časopisih uradno demeti-ralo.

Zapiranje trgovin v Bosni. — Te dni se je začelo tudi v Sarajevu izvajanje nove uredbe za socialno politiko glede odpiranja in zapiranja trgovin. Tudi v Sarajevu, kakor v ostalem v vsej Bosni, so naletela določila te naredbe na ve-like težave, vendar ni bilo najti v Sa-rajevu samem onih poteškoč, kakor v provinciji, kjer se ni doslej o zapiranju trgovin sploh ničesar znalo. V Sarajevu se je do sedaj del obratov zapiral v pet-kih (muslimani), drugi v soboto (židje), a tretji v nedeljo (katoliki). O tem za Bosance tako delikatnem vprašanju bo imelo ministrstvo za socialno politiko najbrže še mnogo posla.

Zastopstva za razpečevanje švicarskega manufakturnega in modnega blaga, nadalje ur, strojev, farmacevtskih pre-paratov, žarnic itd. iščejo švicarske tvrd-ke. Naslov konzulata, kamor se je obr-niti za nadaljnje tozadevne informacije, je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na raz-polago.

Bolgarska prepovedala izvoz žita in moke. — Ministrski svet je sklenil pre-poved izvoza moke in žita. Ta ukrep bo ostal v veljavi le začasno; ima predvsem namen, da prepreči morebitne špekula-cije z izvozom poljskih pridelkov.

Bojkot angleškega blaga. V Egiptu se čim dalje bolj širi propaganda za boj-kot angleškega blaga. Patriotična dru-štva objavljajo javno manifeste, v katerih občinstvo pozivljajo, naj bojkotira an-gleško blago.

Francoska zunanja trgovina v prvih devetih mesecih l. 1924. V mesecu sep-tembru tek. leta je Francija izvozila za 3156 milj. uvozila pa za 3184 milj. fran-kov blaga. S tem je dosegel francoski uvoz v prvih devetih mesecih leta 1924: 92.201 milj. frankov in množino 42 milj. ton, to je za 6680 milj. frankov in 2,3 milj. ton več nego v isti dobi l. 1923. Za isto dobo l. 1923 je dosegel francoski izvoz 30.477 milj. frankov in množino 21 milj. ton, kar znači napram letošnje-mu uspehu pomnožitev za 8916 milj. frankov oziroma za 3,6 milj. ton.

Industrija.

Za posojilo v inozemstvu. — Beograd-ska industrijska zbornica je podvzela, kakor poroča zagrebški »Lloyd«, ponov-no akcijo, da sklene v inozemstvu večje posojilo za industrialce. Zastopniki zbornice so že stopili v zvezo z gotovimi finančnimi skupinami in proučevajo njih predloge za posojilo.

Naša koroza in češkoslovaška indu-strija špirta. — Češkoslovaška indu-strija špirta se jako zanima za našo ko-ruzo, katera je v vsakem oziru prvovrstna. Plačuje jo po 255 Din franko vlačilec na brodarški postaji.

Denarstvo.

Maksimiranje obrestne mere. Sklep upravnega odbora Narodne banke, ki hoče doseči maksimiranje obresti od vlog na 10% in od posojil na 18%, se v naši javnosti različno komentira. V bančnih krogih se domneva, da bo od-redba neugodno vplivala na domača podjetja, ker bodo inozemski zavodi, oziroma njihove podružnice, ki pri nas poslujejo, povečale svoj kapital in s tem tudi svoje vložne in eskontne posle na škodo domačih zavodov. Z druge strani se pa zopet domneva, da bo konkurenca jako ugodno uplivala na naš denarni trg, čeprav pride od inozemskega kapi-tala.

Delniška glavnica najvažnejših denar-nih zavodov v naši državi. Vsi važnejši denarni zavodi so od l. 1919 dalje svoje delniške glavnice izdatno povišali. Po-rast glavnice v dinarjih kaže nastopne številke leta 1919 (v oklepajih) in leta 1923: Prva srpska zemljoradniška ban-ka, Beograd (648.496) 15.000.000; Prva hrvatska štedionica, Zagreb (6.250.000) 75.000.000, Hrvatska eskomptna banka, Zagreb (7.500.000) 140.000.000, Jadrans-ka banka, Beograd (obstoja v Beo-gradu, l. 1921 je imela 30.000.000 Din delniške glavnice) 60.000.000; Hrvatsko-Slavonska hipotekarna banka v Zagrebu (3.750.000) 60.000.000; Srpska banka, Zagreb (6.375.000) 40.500.000; Ljubljan-

ška kred. banka v Ljubljani (5.000.000) 50.000.000; Jugoslavenska banka v Za-grebu (12.500.000) 50.000.000; Slaven-ska banka, Zagreb (5.000.000) 50.000.000; Izvozna banka, Beograd (5.000.000) 30.000.000.

Maksimiranje obrestne mere. V član-ku, ki se bavi z maksimiranjem obrestne mere, poroča beograjski »Privredni Pre-gled«, da so ljubljanske banke pred ne-davnim časom sklenile, da se obrestna mera za vloge maksimira na 10%. Do-govor so sklenile vse ljubljanske banke brez izjeme, a kartel za maksimiranje ni obstal niti par mesecev, ker se ga posamezne banke niso države. Plačevale so sicer po knjigah dejansko res le naj-več 10%, a so izplačevale v gotovini še predno se je denar vložil tudi premije, s katerimi se je obrestna mera povečala tudi preko 10%. Kontrola poslovanja ni bila mogoča, a vendar se je splošno ve-delo, da so se le malokateri zavodi dr-žali dogovora. Kartel je razpadel, ker so nekateri zavodi izigrali sporazum.

Bankovni kamati in bankovni dužnici. (Bančne obresti in bančni dolžniki) je naslov novi knjigi, katero je izdal znani plodoviti strokovni pisatelj gosp. Stani-slav Kukla, bančni prokurist v Zagrebu. Knjiga je izšla v lastni zalogi, ima 104 velike strani in 19 tabel. Cena Din 50. Knjiga temeljito pretresava aktualno vprašanje visokih bančnih obresti in ima v glavnem namen, opozoriti kupelj-ske kroge na potrebo in važnost točnega pregledavanja bančnih kontokorentov ter nuditi nekaj navodil, kako je pri tem pregledovanju postopati, da varu-jejo svoje interese. Knjiga zanimivo pi-še o podražitvi kredita. Novo knjigo na-šim interesentom toplo priporočamo.

**Hitra prodaja
je velik dobiček!**

Med predmete, katere v Vaši trgovini vedno naglo prodate, spada brezdvomno milo „ZLATOROG“. S tem visokovrednim izdelkom si ohranite Vaše odjemalce in zvišate promet. Ne dajte se premotiti z navidez cenejšimi izdelki, kateri Vam donesejo samo pritožbe Vaših odjemalcev.

Carina.

Carinski prejemki v drugi desetini meseca oktobra t. l. so znašali 50.226.185 Din, v prvi desetini oktobra 58.073.377 Din, v istem razdobju leta 1923. pa 64.871.938 Din, ozir. 59.896.757 Din. V drugi desetini meseca oktobra t. l. so pobrale največ carinarnice: Beograd-želzniška postaja 6.598.363 Din, Beo-grad-Sava 5.054.398 Din, Beograd-pošta 1.290.736 Din, Zagreb-južni kolodvor 8.306.060 Din, Zagreb 2.488.061 Din, Ljubljana 3.324.280 Din in Maribor 2.705.835 Din. Od ostalih carinarnic v Sloveniji sta pobrali carinarnici na Jese-nicah 335.570 Din in na Rakeku 317.883 dinarjev.

Promet.

Vozni red za ormoško železnico. — Na predlog zborničnega svetnika g. Pe-tovarja iz Ivanjkovcev je Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani predla-gala (prometnemu ministrtvu osnutek voznega reda za progo Ormož—Hodoš in Ljutomer—Radgona, kakoršen odgo-varja potrebam lokalnih gospodarskih faktorjev.

Znižanje tarife za naše blago na ogr-skih železnicah. Ogrski listi javljajo, da se vrše pogajanja med delegati naše in ogrske vlade glede znižanja za prevoz blaga. Naši delegati zahtevajo, da se na-

še brzovozno blago prevaža po ogrskih železnicah za 10—25%, tovorno blago pa za 30—40% ceneje. Ogrji zahtevajo ugod-nosti za prevoz njihovega blaga na Re-ko in v Trst. Za brzovozno blago zahte-vajo 20—40%, za tovorno blago za 15 do 35% znižanje tarife.

Prevoz življenjskih potrebščin. Gene-ralna direkcija državnih železnic je od-redila, da se blago, ki se hitro pokvari (sadje, zelenjava, meso, jajca itd.) in katero ne prenese visoke tarife za brzo-vožno blago ter se vsled tega oddaja kot tovorno blago, odpravlja z mešanimi, in ako posamezne železniške direkcije sma-trajo za potrebno, tudi s potniškimi vlaki.

Trgovski register.

Vpisala se je nastopna firma: Prva jugoslovanska tovarna aluminijastih, emajliranih in kovinastih izdelkov, Pertinač-Canak, Celje. Lesna gospodar-ska zadruga na Zg. Polskavi, r. z. z. o. z.

Izbrisali sta se nastopni firmi: Za-družna elektrarna v Britofu r. z. z. o. z. in Pašna zadruga za radovljiški politični okraj v Lescah r. z. z. o. z.

Razno.

Anglija za prijateljstvo med Bolgarsko in Jugoslavijo. — Predsednik balkan-skega odbora v Londonu g. Boyle je dne 4. t. m. posetil našega zunanjega ministra Voja Marinkovića, s katerim je zelo dolgo razpravljajl vsa aktualna vprašanja Balkana, osobito bolgarsko-jugoslovanski problem. Omenil je, da se je že v Sofiji pri merodajnih faktorjih zavzemal za to, da se doseže odkrit spo-razum med obema sosednima država-ma, da se vzpostavijo prijateljske zveze. Trgovska zbornica beogradska je pri-re-dila na čast predsedniku balkanskega odbora predavanje, na katerem je go-voril g. Boyle o industrijskih in gospo-darskih razmerah na Balkanu. Po pre-davanju je bila prirejena v čast visoke-mu gostu čajanka.

Uprava v bivšem okupiranem ozemlju Nemčije. Po daljših pogajanjih med za-stopniki nemške države in komisije za upravo renskih dežel je dne 21. oktobra t. l. prevzela Nemčija v svojo upravo ca-rinsko, gozdarsko in domensko službo v preje okupiranem ozemlju. Hkratu sta se uknila uvozna in izvozna urada v Emsu in Düsseldorfu, tako da izdajajo od 21. oktobra t. l. dalje izvozna in uvoz-na dovoljenja zopet nemška oblastva.

O sladkorju. — Osješka tovarna, ki je vodila z ostalimi tovarnami oster kon-kurenčni boj, a je ostala izven kartela, je povišala zadnje dni cene za vse vrste sladkorja za 50 para. Na osješkem tru-gu se zaradi tega detajlno prodaja kri-stalni sladkor po 16 Din, v kockah pa po 18 Din. Tovarne ne dajejo sladkorja več na kredit proti plačilu tekom 30 ali 14 dni, kakor do sedaj.

Trgatev v Sibienskem okraju. Iz Sibe-nika poročajo, da je po letošnji trgatvi v celem srezu okoli 160.000 hl vina iz-vrstne kakovosti. Prodaja se po 300 do 320 Din hl in sicer črno vino, belo pa od 450 do 500 Din. Vino Opolo se prodaja od 325 do 400 Din hl. Iz sreza se je iz-vczilo preko Sušaka v notranjost drža-ve okoli 20.000 hl največ belega vina.

Rumunski proračun 281 milijard in 281 milijonov. — Nov proračun, ki se predloži v kratkem zbornici, znaša 281 milijard in 281 milijonov lejev; torej 4 milijarde več kot preteklo leto. Pra-račun predvideva likvidiranje vseh notranjih dolgov in zvišanje uradniških plač radi splošnega podražanja življen-skih potrebščin.

Nemčija oddala v septembru 1.412.509 ton koksa. — Glasov podatkov uradne statistike je izplačala Nemčija na račun reparacij v mesecu septembru 1.412.509 ton koksa. V to vsoto niso vštete koli-čine premoga, ki so jih dali rudniki v ruhrsri kotlini pod francosko-belgijsko režijo. Iz statistike je razvidno, da je od navedene kvote dobila Italija 384.877 ton, medtem ko se je razdelil ostanek med Francijo, Luksemburg in Belgijo.

Draginja v Avstriji raste. Za preživ-ljanje, ki je stalo v prvem polletju 1914 le 137 K, je bilo potrebnih v januarju l. 1921 8682 K 60 h, v oktobru 1924 2.174.150 kron in v novembru l. 1924 2.218.140 K. V splošnem so se podražila živila, pocenile so se pa obleke in čev-lji izvzemši perilo, ki se je nekoliko po-dražilo. Najbolj se je podražila najemni-

na, ker se je začel pobirati poseben stanovaljski davek, vsled katerega so se najemnine zvišale od 50 do 100%.

Svetovni pridelek pšenice, rži, ječmene in ovsu. Po podatkih mednarodnega zavoda za poljedelstvo v Rimu o svetovni žetvi v letu 1924 znaša: Svetovni pridelek pšenice letos 716.8 milijona metrskih stotov napram 793 milijonom lani in 699 milijonom povprečno v letih 1918 do 1922. Od tega se je letos pridelalo v Evropi (21 držav) 273 milijonov met. stotov, v Kanadi in v severnoameriških Združenih državah 312, v Aziji (5 dežel) 109 in v severni Afriki (4 dežele) 22 milijonov. — Rži se je letos pridelalo 186 milijonov met. stotov (lani 228, povprečno v letih 1918—1922 199 milijonov). Od celokupnega pridelka odpade na Evropo (20 dežel) 165, na Kanado in na severnoameriške Združene države 21 milijonov met. stotov. — Žetev ječmena znaša letos 200 milijonov met. stotov (lani 218, povprečno 1918—1922 pa 193 milijonov). Od tega odpade na Evropo (20 držav) 95, na Kanado in Združene države 64, na Azijo (4 dežele) 24 in na severno Afriko (4 dežele) 18 milijonov met. stotov. — Ovsu se je letos našlo na celem svetu 457 milijonov met. stotov (lani 455, 1918—1922 pa 406 milijonov). Od svetovne žetve pride na Evropo (19 dežel) 163, na Kanado in Združene države 291 in na Azijo ter Afriko (4 dežele) 3 milijone met. stotov.

Ljubljanska borza.

5. novembra 1924.

Blago: Lipovi hlodi od 20 cm prem. naprej, od 2 m dolž., zdravo, lepo blago, fco naklad. post., za 100 kg den. 60; deške I., II., III., fco meja bl. 660; hraslovi plohi, 43 mm, 17—30 cm, 3 m dolž., fco meja den. 1250; jesenov plohi, suhi, Ia, 20—80 mm, fco nakl. post. bl. 1390; remeljni 4—5 m, 8/10 cm, fco meja den. 750; brusni les po uzaneh Ljubljanske borze, fco naklad. post. den. 225; bukova drva, obrobljenci, fco naklad. post., 5 vagonov, den. 19, bl. 19, zaklj. 19; oglje Ia, vilano, fco meja den. 113. Pšenica domača, fco Ljubljana den. 390; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 435; koruza

bačka, par. Ljubljana bl. 335; oves bački par. Ljubljana bl. 340; laneno seme, par. Ljubljana den. 675; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana bl. 625; pšenični otrobi, srednji, b/n, fco Ljubljana bl. 215. Fižol ribničan, orig., fco Ljubljana den. 440; fižol ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 545; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana den. 450; fižol prepeličar, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 580; fižol mandolon, orig., fco Postojna trans. bl. 500; fižol ružavi, orig., Ljubljana den. 410; orehi, b/n, belo sušeni, brez koščakov, fco nakladalna postaja den. 725.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 63%; loter. 2½% drž. renta za vojno škodo, den. 112½, bl. 113, zaklj. 112½; Ljublj. kred. banka den. 205, bl. 230; Merk. banka, Kočevje den. 124, bl. 126; Prva hrv. šted., Zagreb 916; Str. tov. in liv. d. d., den. 130, bl. 148; Trb. prem. družba den. 485, bl. 490, zaklj. 485; Združ. pap. Vevče den. 110, bl. 120; »Split«, dr. za cement Portland d. 1416, bl. 1500; »Nihag«, Zagreb den. 70, bl. 85; 4½% zast. listi Kr. dež. banke 17, 4½% kom. zadolžn. Kr. dež. banke 89.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (4. t. m.). Pšenica bačka in sremska, 10 vagonov 367.5—370. Turščica sremska, 35 vagonov 170; sušena 240; za decembar-januar 200—215. Oves bački, 1 vagon 275. Moka »Oss«, 6 vag., 575, »6« 377.5 do 380. Tendence mlačna.

Dunajski sejem z govejo živino (3. novembra). Dogon 4037 komadov; od tega iz Jugoslavije 741. Ponudba je bila za okrog 800 komadov večja kakor prošli pondeljek. Pri zelo slabi kupčiji so oslabele cene volom vseh dobrih kakovosti za 2000 ak. Ostali živini so se znižale cene za 1500 do 2000 ak pri kg. Notirajo za kg žive teže v tisotih ak: voli 11 do 18 (23), biki 12—16.5, krave 11 do 15, slaba živina 7—11.

Cene na tržaškem trgu (dne 3. t. m.). Oddaja na debelo, za 100 kg: česen 520 do 600, rdeča pesa 60 do 80, korenje 40 do 60, kisle zelje 160—170, kartijol 100 do 140, čebula 75—100, fižol v stročju 150 do 300, fižol 140—200, fige suhe 200—240, salata 60—260, limone 6.60 do 10, malancane 40—50, jabolka 60 do 340, orehi 300, krompir 48—65, hruške 100—200, grah 120, paradižniki 70—150, kostanj 80—150, radič 40—360, špinača 120—160, grozdje 150—300, buče 130, repa 70 lir.

Dobava, prodaja.

Počovna licitacija 3970 prim³ bukovič drv v Kalju pri Kostanjevici se bo vršila dne 22. novembra 1924 pri Direkciji šum v Zagrebu. Natančni podatki se morejo dobiti pri omenjeni Direkciji in pri šumski upravi v Kalju.

Dobava bakrenih peči za lokomotive. Dne 18. novembra t. l. se bo vršila pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave bakrenih peči za lokomotive potom predelave starega bakra, katerega dostavi Direkcija državnih železnic v Ljubljani.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave delov Dieselmotorja. — Dne 28. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave ventilov iz bronzne in kondenzacijskih loncev; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave matic in vijakov. — Dne 29. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave trboveljskega in kočevskega premoga; pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskih predmetov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja jelševine. Pri upravi smodnišnice v Kamniku se sklene dne 15. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne v njeni pisarni pogodba glede prodaje 210 m³ jelševine, katera se nahaja na hribu Ravne pri Tuhinju.

Državna borza dela v Mariboru. — Pri tej borzi dela je bilo od 26. oktobra do 1. novembra 72 prostih mest prijavljenih, 170 oseb je iskalo dela, v 58 slučajih je borza posredovala uspešno in 9 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 1. novembra pa je bilo 6355 prostih mest prijavljenih, 8771 oseb je iskalo dela, v 2923 slučajih je posredovala borza uspešno in 1354 oseb je odpotovalo. — Delo išče: 29 hlapcev, 18 viničarjev, majarjev, 1 gozdar, 5 oskrbnikov, 4 rudarji, 1 topilni mojster, 5 vrtnarjev, 4 železostugarji, 6 kovačev, 5 kleparjev, 5 monterjev, 20 ključavničarjev, 6 mehanikov, 1 sodar, 2 kolarja, 16 mizarjev, 4 žagarji, 5 sedlarjev, 1 tapetnik, 7 čevljarjev, 31 krojačev in šivilj, 7 perie, 1 šteparica gornjih delov čevljev, 5 hotelskih sobaric, 21 natakarjev in natakaric, 1 hotelski sluga, 3 mlinarji, 1 slaščičar, 10 pekov, 8 mesarjev, 4 tesarji, 4 zidarji, 2 slikarja, 4 tovarniških delavcev in delavk, 8 slug, 6 kurjačev, 14 trgovskih sodrudnikov in sodrudnic, 5 kontoristk, 26 pomožnih delavcev in delavk, 2 šoferja, 3 kočijaži, 20 pisarniških moči, 1 fotografinja, 94 gospodinje, kuharic, služkinj, sobaric itd., 8 vajenk, 14 vajencev. — Delo je na razpolago: 57 hlap-

cev in deklam, 3 viničarjem, 1 vrtnarju, 1 steklarju, 1 lončarju, 1 kotlarju, 2 kleparjema, 4 krojačem, 2 čevljarjema, 1 slaščičarju, 2 mesarjema, 2 fotografoma, 2 raznašalcema časopisov, 12 vajencem, 1 učiteljici, 3 vzgojiteljicam, 2 varuškam, 3 izdelovalkam kravt, 1 kontoristki z znanjem srbohrvaščine, 1 šivilji s popolno oskrbo na Koroško, 8 šiviljam za perilo v tovarno, 2 raznašalkama časopisov, 1 vezalki cvetlic, 40 kuharicam, služkinjam, 3 sobaricam, 16 tovarniškimi delavkam.

Važno za trgovce!

Izšla je

Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je še danes najbolj vpoštevani in zahtevani od vsake slovenske rodbine.

Stane v nadrobni prodaji
Din 5.—.

Trgovci dobe popust tako, da je čeden zaslužek zasiguran.

Naroči se pri:

J. Blasnika nasled.
tiskarna in litografični umetniški zavod
v Ljubljani, Breg št. 12

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami
evangelirano, pločevinasto in ulično posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo | Na drobno |

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, negavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rničice, pedloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vesenino, svilu, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra zasip 7.

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krover, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-vodov

Naprava strelovodov. - Kopalniške in klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (skalle) za konzerve

JUGO EKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Import **LJUBLJANA** Export

Vegova ulica 8

TRGOVINA

s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

Klobase

K. JARC, LJUBLJANA
Hradečkova vas 35/3.

Priporoča se:

tovarna perila
„TRIGLAV“

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8
Nasproti hotela „ŠTRUKELJ“

Razširjajte Trgovski list!

Oglašajte
v Trgovskem listu!

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-Ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica
št. 15

Tiska časopise, poselnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigovoznica

Telefon št. 532
Računa pri pošti. Ček. zavoda št. 13.108

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 19,000,000.—.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

Podružnice:

Maribor, Kamnik, Konjice,
Novo mesto, Ptuj, Rakek,
Slovenjgradec,
Sovenska Bistrica

Ekspoziture:

Logatec,
Prevalje